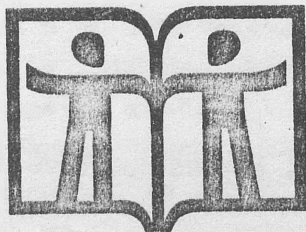

A Nemzetközi könyvév tervező bizottsága 1971. ápr. 13-16-án ülésezett az UNESCO párizsi székházában, az IFLA elnökének, Liebaersnek az elnöklétével. A bizottság javasolta, hogy - tekintettel az UNESCO által a Könyvévre fordítható költségek csekély voltára - a gazdagabb országok nyújtsanak segítséget a fejlődő országok kormányainak művelődési programok lebonyolításához a Nemzetközi könyvév keretében. A bizottság elgondolása szerint a Könyvév rendezvényeit két időszakra, 1972 májusára és szeptemberére kell koncentrálni - a lényeg azonban az, hogy ezek ne öncélú akciók legyenek, hanem évekre szóló tevékenység bevezetői. Igen hasznos volna pl. országos Könyvtanácsok vagy Könyvintézetek létesítése. - A Nemzetközi könyvév munkálatainak támogatására bizottságot alakít-

A Nemzetközi könyvév
jelvénye

nak, amelynek 14 tagja különböző régiókat és szakmai szervezeteket képvisel; elnöke Liebaers lesz. Több országban megalakult már a Könyvévet rendező országos bizottság, könyvtárosok részvételével.

A Könyvév jegyében folyik majd az IFLA 1972. évi budapesti közgyűlése is, amelynek központi témája: "Az olvasás a változó világban". A közgyűlés szekcióit és bizottságait is felkérték, hogy ennek a gondolatnak a jegyében vizsgálják a maguk munkaterületének problémáit. A közgyűlésre munkaokmányt dolgoznak ki az olvasási készségek és a könyvhasználat jelentőségéről, valamint az erre vonatkozó kutatások fontosságáról a könyvtári ellátás hatékonyabbá tétele szempontjából.

(IFLA News, 37.sz. 1971. július)

x külföldi hírek x külföldi hírek x külföldi hírek

SZÁMITÓGÉPPSEL (az IBM Administrative Terminal System keretében) 9 hónap alatt rekatalogizálják a Western Kentucky University könyvtárának 420 000 dokumentumát, a Dewey-rendszerrel az LC-rendszerre. Hagyományos módszerekkel - az előzetes vizsgálatok szerint - 4-10 évet vett volna igénybe az áttérés. (Inspel, 1971. 1.sz.)

"ANTIMÁSOLÓ" PAPIRT készít a Fitchburg-cég; speciális nyomdafesték, ill. írógépszalag használata esetén a papírra nyomtatott (gépelt) szövegről nem lehet elektrosztatikus másolatot készíteni. A másolókészülékek terjedése miatt ugyanis "fontossá vált sokféle nyomtatvány és dokumentum különleges védelme a másolás ellen". (Biblos, 1971. 2.sz.)

VEREIN DEUTSCHER BIBLIOTHEKS-ANGESTELLTER néven alakult meg 1970-ben a nyugatnémet könyvtári alkalmazottak szövetsége; célja elsősorban a "mittlerer Dienst"-hez tartozó dolgozók érdekeinek védelme. (Bibliotheksdienst, 1971. 5.sz.)

KÉT ISKOLAI BIBLIOBUSZT ÁLLITOTTAK üzembe Tarn francia megyében. (Bull. Bibl. de France, 1971. 3.sz.)

"A FRIZURA" címmel rendezett kiállítás a Library of Congress: bemutatta a századokon át holtiszteletreméltónak, hol botrányosnak minősített jellegzetes haj- és szakállviseléseket s a rájuk vonatkozó egykori vitairódalom termékeit. (LC Information Bulletin, 1971. 14.sz.)

figyelemkeltő tárgyszavakat ugrat a laptkör szélső mezejére, és miközben szép reprodukciókkal élénkíti a könyvet, arra is gondja van, hogy le-
lőhely-kódot adjon a könyvek adatai mellett. Vessünk még egy pillantást mutatórendszerére: a szerzőt és a címrendszót, illetve a tárgyszavakat felsoroló mutatókban biztosan megtalálja az olvasó azt, amire a tartalomjegyzék böngészésekor nem akadhott rá.

(Szokatlan talán, hogy szakirodalmi szemlében nem elvi tanulmányt, hanem bibliográfiai művet ismertetünk. Ismét hangsúlyozzuk: azért tesszük, mert kiérlelt elvek híján a világszerte szaporodó értékes termés tanulmányozása révén vihetjük tovább a hazai - nemzetközi mércével is tiszteletreméltó - teljesítményeket.)

LENGYEL KONGRESSZUSI KIADVÁNY

Az a progresszió, amiről itthon beszámolhatunk, melybe a helyismereti munka kooperációs megsegítése, kitágítása és könyvtárközi kapcsolatai is beletartoznak, leginkább a lengyel fejlődéssel rokon. Ott alakult ki az elmúlt évtizedben könyvtárak közötti együttműködés a regionális bibliográ-

fiák készítésének ügyében. 1967-ben már harmadizben ülésezett a varsói Nemzeti Könyvtárban a témát tárgyaló konferencia. Az ülésen a kurrens, az általános regionális és a történeti regionális könyvészetek kérdését vet-
ték sorra. (A régió náluk egy vagy több vajdaságot felölelő, történeti jellegű terület.) Munkaközpontokat jelöltek ki, sőt koordinációs centrumokat is, és egységes elveket fektettek le az anyaggyűjtés és szerkesztés terén.

B. EYCHLER vitaindító előadásának szövegét és a vita összefoglaló ismertetését tartalmazza az ülészak anyagát közreadó kiadvány. (Materialy z III. konferenji poświeconej problemom bibliografii regionalnych. Warszawa, Biblioteka Narodowa, 1968. 42 p.) Kitűnik belőle, hogy a lengyel vajdaságok központi helyismereti könyvtáraiban a kurrens bibliografizálás terén különösen nagy haladás történt: a régiót érintő anyag egy-két éves késéssel, több éves ciklusokban, nyomtatásban is megjelenik.

FOGARASSY Miklós

x külföldi hírek x külföldi hírek x külföldi hírek

NÉHÁNY KÖNYVTÁROS ÜZLETFELÜNKET talán elvesztjük, de megnyerjük a vérbeli autósokat - így reklámozta új, merész vonalú Javelin sportkocsiját az American Motors cég, hangsúlyozni akarván az új típus modernségét. A könyvtárosok tucatjával küldték a tiltakozó leveleket, kikérve maguknak, hogy a maradiság, tutyimutyiság tipikus képviselőjeként emlegessék őket. A cég a könyvtári lapokban új hirdetést tett közzé, amelynek kezdő sorai hatalmas betűkkel harsogják: "Bocsánatot kérünk! Javelinünkkel a GM-re, a Fordra és a Chryslerre céloztunk, és 75 000 könyvtárost találtunk el." (Wilson Libr. Bull. 1971. febr.)

102 KÖNYVET LOPOTT az Ohio Egyetem könyvtárából 9 óra alatt két diák-lány, hogy bebizonyítsa: szigorubb ellenőrzésre van szükség. (American Libraries, 1971. 4.sz.)

FÉLMILLIÓ MÁRKÁS LOPÁST fedeztek fel 1970-ben a coburgi tartományi könyvtárban. A könyvtár egyik volt alkalmazottja 1962-1968 között rendszeresen fosztogatta a bibliofil értékű állományt, meghamisítva a nyilván-tartásokat. Jórészt pótolhatatlan kincsek tűntek el a kezén - pl. Dürer, Holbein, Cranach fametszeteivel illusztrált 16. századi kiadványok, csaknem a teljes 16-18. századi térképanyag. (Bibliotheksdiens, 1971. 5.sz.)

NEMZETKÖZI KÖNYVTÁRI MUZEUMOT létesítenek a hollandiai Tilburgban. (Nachrichten für Dokumentation, 1971. 3.sz.)

A KÜLFÖLDI FOLYÓIRATOK két fontosági kategóriába sorolását és gyűjtőkörök szerinti osztályozását becsüztette a Deutsche Forschungsgemeinschaft; a gyűjtőköri együttműködésben részt vevő könyvtárak ezentul maguk felelősek a folyóiratok rendeléséért. (Bibliotheksdiens, 1971. 2/3.sz.)

LIBER (Ligue des Bibliothèques Européennes de Recherche) néven megalakult a nyugat-európai tudományos könyvtárak szövetsége, az Európa Tanács támogatásával; elnöke J.-P. Clavel (Lausanne), titkára K.W. Humphreys (Birmingham). Az alakuló ülés (Strasbourg, 1971. márc. 17-18.) a Szövetség alapszabályain kívül az alábbi kérdésekkel foglalkozott: az európai tájékoztatási szolgálatok jegyzékének összeállítás; szimposium a kutatók könyvtárhasználatáról, a Nemzetközi könyvvév keretében (Bordeaux, 1972.); annotált katalóguscédulával ellátott disszertációk cseréje; részvétel a Közös Katalógizálási Programban, a "harmadik világ"-ból származó anyagra specializált könyvtár létesítése Nyugat-Európában, az országos gépi katalógizálási programok kompatibilitásának biztosítása. (IFLA News, 37.sz. 1971. július.)

A ROMÁN KÖNYVEKNEK a NPAC program keretében elindított első szállítmánya 1971 februárjában érkezett meg a washingtoni Kongresszusi Könyvtárba; hetenként rendszeresen követik az újabb román könyvtermést tartalmazó küldemények. A könyvek a román nemzeti bibliográfia számára készült címleírásokat tartalmazó katalóguscédulával is fel vannak szerelve. Románia a 23. ország, amely csatlakozott a közös katalógizálási programhoz. (IC Inf. Bull. 1971. 9.sz.)

A KÖNYVTÁRÜGYI TÁJÉKOZTATÁS és dokumentáció területén ad irányelveket a Zentralinstitut für Bibliothekswesen és a megyei általános tudományos könyvtárak (ill. a városi-megyei könyvtárak) együttműködéséhez az NDK művelődésügyi miniszterének 1970. nov. 19-i rendelete. A ZIB megtervezi és koordinálja az egész általános könyvtári rendszer könyvtárügyi tájékoztató munkáját, tájékoztatási eszközöket ad ki, könyvtártudományi irodalmat és egyéb információforrásokat gyűjt szakkönyvtárában. A megyei könyvtárak el látják a ZIB-et a területük állami általános nyilvános könyvtáraitra vonatkozó információkkal, tájékoztatják a megyei és járási tanácsokat a könyvtári munka újdonságairól és problémáiról, szakmai tájékoztatást nyújtanak a városi és járási könyvtáraknak. (Bibliothekar, 1971. 3.sz.)

ORSZÁGOS LÁTOGATÓJEGYET (statewide library card) vezettek be New Hampshire állam (USA) könyvtáraiban. A látogatójegy birtokosai használhatják az állam valamennyi közművelődési könyvtárát, amely az állami könyvtárfejlesztési programban részt vesz, valamint a New Hampshire University könyvtárát. (Library Journal, 1970. nov. 1.)

"OLVASÓKERT" és rendezvények céljára 400 m² területű udvara lesz a Potsdamban épülő általános tudományos könyvtárnak. (Bibliothekar, 1971. 5.sz.)

CSAK FŐHIVATÁSÚ könyvtáros által vezetett könyvtárak működnek már az NSzK flensburgi járásában; az eddigi tiszteletdíjas könyvtárosok alkalmazását fölöslegessé tette a járás második bibliobuszának beállítás. A busz az iskoláknál áll meg, a felnőtteken kívül a két felső osztály tanulóit is ellátja; a könyvtáros maga vezeti. (Bibliotheksdiens, 1971. 2/3.sz.)

A HANGLEMEZEKET felfüggesztve helyezik el a dán fonotékákban. Bármilyen rendszerű polcba beszerelhető, függönytartószerű fősinen mozognak az egyes tasakoknak a fősínre merőleges tartósíneji, amelyeket válogatás közben egyszerűen le lehet emelni. Ezt a berendezést a nyugatnémet fonotékák is átveszik. (Buch und Bibliothek, 1971. 3.sz.)

HANGLEMEZGYŰJTEMÉNNYEL - az 1969. ápr. 1-i állapot szerint - 58 dán általános könyvtár rendelkezett, tehát a főhivatású könyvtáros által vezetetteknek csaknem a fele. Állományuk akkor összesen 69 000 lemez volt, 15 könyvtár lemezanyagát csak helyben, 25 könyvtárét csak kölcsönzésre használhatta a közönség; 18 könyvtárban mindkét lehetőség adva volt. (Bibliothekar, 1970. 9.sz.)

GYERMEKKÖNYVTÁRI OSZTÁLYOZÁSI rendszert dolgozott ki és publikált az ingewoodi (California, USA) közművelődési könyvtár, a Kongresszusi Könyvtár rendszere alapján. Az eredeti rendszert a gyermekkönyv-állomány összetételének megfelelően módosították. Az onnan átvett 21 főosztályt a "Sport. Szórakozás" főosztállyal toldották meg. A részletes számjeles osztályozást teljesen mellőzték, mindössze 250 egyszámjegyes osztályt állítottak fel. Az ujitás az állomány kezelésének megkönnyítése mellett arra is szolgál, hogy a gyermekeket a Kongresszusi Könyvtár osztályozási rendszerének alapelveivel megismertesse. (LC Inf. Bull. 1971. 8.sz.)

HELYTÖRTÉNETI MUSICALT játszanak sikerrel a greenwichi színházban, a london-greenwichi vasut történetéről. Az ötletet (és a forrásmunkákat) a városi könyvtár helytörténeti részlegének vezetője adta; a könyvtár kiállítást is rendezett a színházban, "Gőzössel Greenwichbe" címen. (Library World, 1971. jan.)

AZ IDŐS OLVASÓK olvasási igényeit mérik fel Rhode Island (USA) könyvtári hatóságai. Az állam egész területén minden 65 éven felüli könyvtárlátogatónak, valamint a szociális otthonok lakóinak megkérdezik a véleményét néhány könyvről, hogy a gyarapítási munkában figyelembe vehessék az öregek tényleges igényeit. (Library Journal, 1970. nov. 1.)

"TÁRSADALMI KÖNYVTÁRAKAT" szervez a lipcsei városi és megyei könyvtár, "a városi hálózat hézagainak kitöltésére". Az erre a célra elkülönített állományrészről 50-100 kötetes betéteket adnak ki a társadalmi munkás könyvtárosoknak, akik az elképzelések szerint egyenként 15-50 olvasót látnak el. Alig fél év alatt 103 ilyen könyvtárat szerveztek. (Mitteilungen und Materialien, 1971. 2.sz.)

LEVELEZŐ KÖNYVTÁROSKÉPZÉST vezetnek be 1971-től a berlini Humboldt Egyetemen. A négyéves, egyszakos tanulmányok keretében a könyvtári szakiskolát végzett, többéves gyakorlattal rendelkező dolgozókat képezik át tudományos könyvtárossá. (Bibliothekar, 1970. 9.sz.)

"BEVEZETÉS A MATEMATIKÁBA" címmel rendezett 1971 májusában ötnapos tanfolyamot dokumentátorok számára a Gépi Dokumentációs Központ (Frankfurt am Main). A matematika nagy területeit átfogó tanfolyam elsősorban a dokumentációs munkában szereplő matematikai módszerekkel és ábrázolási módokkal igyekezett megismertetni a résztvevőket. Novemberben statisztikai tanfolyamot rendeznek. (Nachrichten für Dokumentation, 1971. 3.sz.)

REFERÁLÓK - főként az építőipari tájékoztatásban dolgozók - számára rendezett 3 napos tanfolyamot 1971 júniusában a CIRIA Information Liaison Group. Az előadások, gyakorlatok és konzultációk témaköre: a referálás célja, a referáló szervezete és szolgáltatások, a referátum szerkezete és típusai, a kulcsszavak és deskriptorok, az indexelés. (Aslib Proceedings, 1971. 3.sz.)

SZAKFOLYÓIRAT HANGSZALAGON. - A "Zeitschrift für das gesamte Kreditwesen" c. havi folyóirat (Frankfurt/Main) 1971 februárjától - egyelőre kísérleti jelleggel - magnókazetta formájában is megjelenik (rövidített kiadásban), hogy az üzletemberek a volánnál ülve is ismerkedhessenek anyagával. (Nachrichten für Dokumentation, 1971. 2.sz.)

AUTOMATIKUS TELEFONTÁJÉKOZTATÁST ad az új szerzeményekről a leningrádi Szaltikov-Scsedrin Könyvtár. 4 telefonszámon érdeklődhetnek az olvasók a természettudományi, a biológiai és mezőgazdasági, a társadalom- és gazdaságtudományi, illetve a filológiai és művészeti tárgyú újdonságok iránt, s 3-4 perces magnószalagról kapják meg a 10-14 legfontosabb címet tartalmazó választ. A szalagokat hetenként cserélik. (Naucsn. i Tehn. Bibl. SzSzSzR. 1971. 5.sz.)